

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. december 15

Csütörtök.

XXIII évfolyam. 100. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.

Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábas petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér. Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.

Nyilttér sora 30 fillér.

A hirdetéseknek a nyiltterek díja előre fizetendő.

A miniszterelnök Marosvásárhelyen.

Marosvásárhely, a székelyföld fővárosa; ünnepszamba menő eseménynek volt tanuja múlt vasárnap, midőn Magyarország miniszterelnöke mintegy ötven képviselő s Nyíry honvédelmi miniszter kíséretében megjelent az ottani szabadelvűpárt gyűlésén.

Már az utazás Kolozsvártól Marosvásárhelyig fényes tüntetés volt a miniszterelnök és politikája mellett, szinte szakadatlan láncolata volt a miniszterelnök személye iránti szeretetből és akciója iránti lelkesedésből fakadt ovációknak. Kolozsváron túl majdnem minden egyes állomáson nagy küldöttségek szónokai tolmácsolták érzéseiket és a miniszterelnök egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy köszönete kifejezése mellett a küldöttségek előtt röviden ki ne fejtse most folytatott küzdelmének és utjának célját.

Maga a marosvásárhelyi gyűlés mindenképpen tulemelkedik egy helyi jelentőségű értekezlet jelentőségén. A egész székelység legkiválóbb képviselői összegyűltek, hogy jelentésükkel nagyobb fényt és súlyt adjanak a nagygyűlésnek, mely ilyenformán a királyhágóntuli megyék jelentékeny részének véleményét tolmácsolja.

Tisza István gróf beszéde elején, tekintettel az értekezlet helyére, szimpátiáját és szeretetét fejezte ki Erdély iránt, felidézve az ország e részének történeti emlékeit és rámutatva jelenkori nagy feladataira. A kormányelnök ismét megfeszítette sötét, de a valóságot nem tulzó színekkel és éles, de a zilált helyzet körvonalait nem torzító módon azokat a végzetes károkat, a melyeket a formaságokkal visszaélő obstrukció zudított az országra. A multak tanulságaival, a jelen tapasztalataival és a jövő céljaival érvelő beszéd abban a tételben csucosodott ki, hogy 1848-ban a magyar nemzeti akarat felszabadításért folyt a nagyszerű küzdelem, mely megteremtette a magyar parlamentarizmust. Ez van most veszedelemben, ennek megmentését igyekeznek megakadályozni azok, a kik az 1848-as jelszavakat leglőbbet hordják. Ajkukon, bár minden tettük ellentmond a nagy esztendő legszentebb hagyományainak. Semmiféle frázis, okoskodás vagy elmélet nem homályosítja el azt az igazságot, hogy a nemzeti saját sorsának körülátlan ura, a kinek minden formán tul téve magát, joga van dönteni arról, hogy mi történjék az országban. A kik a nemzetet önrendelkezési

jogának gyakorlásában meg akarják akadályozni, — az obstrukció pedig ezt tette — nem állanak az igazi parlamentarizmus alapján. A kormány és a többség erre az alapra helyezkedett, a mikor az egyedül lehetséges módon félrebarította azokat az akadályokat, a melyek meggátolták a nemzeti akarat érvényesülését. Abban a hetek óta folyó vitában pedig, vajjon a kormány helyesen eselekedett-e, a mikor ezt tette, Tisza István gróf magát a nemzetet hívta fel egyedül illetékes bírónak.

Tisza István gróf okfejtésének meggyőző voltáról és az őszinte meggyőződésből erőt merítő pártosságának hatásáról tanuságot tett az a lelkesedés, melynek hangos nyilvánítása beszéd közben többször félbeszakította a szónokot, a beszéd után pedig percekig tartó visszhangja volt a miniszterelnök szavainak.

Nyíry Sándor honvédelmi miniszter és Sándor János belügyi államtitkár férfias őszinteségű, meleg hangú felszólalásai, melyek méltón sorakoztak a kormányelnök beszédéhez, szintén magukkal ragadták a hallgatóságot.

A marosvásárhelyi ünnepnek harmónikus hatását nem csökkenthetik azok az egyébként jelentéktelen utcai tüntetések, a melyekre a város esőselékének egy része ragadtatta magát. A marosvásárhelyi ellenzéki választópolgárok beérték azzal, hogy félreálljanak más pártállású polgártársaik utjából. A lármázásban és a csoportosulásokban csakis oly elemek vettek részt, a melyek másutt, mint az utcán, amugy sem juthatnak szóhoz.

A miniszterelnök Marosvásárhelyen.

Tisza István gróf miniszterelnök vasárnap számos képviselő társaságában Marosvásárhelyre utazott a szabadelvűpárt nagygyűlésére. A miniszterelnököt Marosvásárhely polgársága óriási lelkesedéssel fogadta. A pártgyűlés d. e. 11 órákor kezdődött, a melynek folyamán a miniszterelnök is foglalkozott a politikai helyzettel. Ma a hazának a magyar társadalom egész erejére szüksége van; ezt az erőt torzalkodásban elpusztítani nem szabad. Elitélai való az ellenzék akciója, melyben a nemzet nagyjainak szellemét politikai reklámciókra használják fel. Boldog korban élünk, melyben csak az a feladatunk, hogy őseink vérvél megszerzett szabadságban a nemzet anyagi és szellemi erejét gyarapítsuk.

A házszabályok szigorítása azért szükséges, mert örök veszedelmét képezte a hazának, hogy a házszabályok oly vétőjogot adtak egy kis csoportnak, a mely joggal lelkiismeretlenül visszaélt.

Utal a lengyel alkotmányra, a melynek hibái a lengyel birodalom pusztulását eredményezték.

Tutette magát a formán, hogy a parlamentarizmus lényegét megmentse.

Nagy tetszéssel fogadott beszéde után Nyíry Sándor honvédelmi miniszter szólalt fel. Beszédében

az obstrukciót veszélyes sztrájkknak tüntette fel, a mely minden áron leküzdendő. A gyalás alatt az épület előtt ötven-hatvan főnyi felbujtogatott csoport abeugolta a kormányt s áttörve a rendőri és a katonakordont, kövekkel dobálta a rendőrséget.

A kapitányhelyettes fején megsérült, mire több letartóztatás történt.

Nyíry honvédelmi miniszter után Sándor János, belügyi államtitkár tartott nagyhatású beszédet.

Délután bankett volt, sok felköszöntővel. Este gróf Tisza István miniszterelnök a kíséretében jött képviselőkkel Budapestre visszautazott.

Háromszékvármegye is tekintélyes küldöttséggel volt képviselve Marosvásárhelyen. Ekkor adták át ugyanis Háromszékvármegye közgyűlésének bizalmi feliratát.

A küldöttségben résztvettek: Szent-Iványi Miklós, alispán vezetése alatt: Vajna Miklós főjegyző, dr. Antal Mihály, Imecs János, Imecs Ernő, Zathurecky Kálmán, Ujjvárossy József, Ferencz Lajos, ifj. Nagy Elek, Bogdán Arthur, Benedek János, dr. Bodor Tivadar, dr. Sinkovits Ottó, Bodor Géza, Málk Loránd, dr. Béli Pál, Potsa János, Imreh Béla, Szentkeresztly Béla báró, Mikes Ármin gróf.

Berzeviczy miniszter Iglón. Iglón a szabadelvűpárt gyűlésén Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter is résztvett. Lelkesen fogadott gyönyörű beszédet mondott a gyűlésen, a mely a magyar kormányának bizalmat szavazott.

Háromszékvármegye közgyűléséből.

Erdeklődés mellett folyt le Sepsiszentgyörgyön szombaton a törvényhatósági bizottság ez évi hatodik közgyűlése, Heller János gróf, főispán elnöke alatt. Elnök a közgyűlésbe meghivatván, éljenzés között foglalta el székét s üdvözölve a megjelenteket, bejelentette, hogy a tisztii főügyész teendők ellátását dr. Künle Tivadar ügyész teljesíti. Bejelentette továbbá, hogy a magyarbodzai szolgabírói kirendeltséghez Barabás Endre jogvézett egyént nevezte ki járási írnoknak. A sepsiszentgyörgyi mén-telep elhelyezésére kiválasztott a megfelelő telek és az új építkezésekre háromszáz ezer korona irányoztatott elő, mely az állami költségvetés letárgyalása rendén válik esedékessé. A zajzon-bodzavámi törvényhatósági közút kiépítésére államsegélyképpen a földmívelésügyi m. kir. miniszter huszezer korona államsegélyt engedélyezvén, az építkezés keresztülvitele iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedett.

Az éljenzéssel kísért megnyitóbeszéd után a tárgysorozatba felvett ügyek letárgyalására tört át a közgyűlés.

A kormány leiratok közül a kereskedelemügyi m. kir. miniszter leiratát a 20000 korona inségsegély tárgyában, mely közutépítésre fordítandó, örvendetes tudomásul vették és köszönő felelittel viszonzották.

Az új mén-telep tárgyában kelt földmívelésügyi miniszter rendeletét vették azután köszönettel tudomásul.

A törvényhatósági átiratokat tárgyalták le ezután.

Szepesvármegye határozatát, az alkoholizmus meggátlása tárgyában, pártoló tudomásul vette a közgyűlés, a mely már korábban hozott hasonló szellemű határozatot.

A vármegyei ügyek során jóváhagyta azon szerződést, mely a sepsiszentgyörgy-réty—

kovácsna—kézdivásárhelyi törvényhatósági közut mentén Kézdivásárhely határában épített vízlecsapoló árok számára szükséges terület megvásárlására kötött, s ezzel kapcsolatosan egy átereszítő építését az 1904. évi megtakarítások terhére határozta el.

A községi ügyek közül felemlítjük: Hatolyka község a róm. kath. iskola építéséhez közmunka kiszolgáltatását határozta el. Ez ellen fellebbezés fordult elő. Az újabb határozatot is fellebbezték. A közgyűlés a községnek fölösleges tőkét határozta meg iskolaépítésre fordítani.

Berecz község föld- és erdőbirtokosságának szervezeti szabályrendelete ellenben, miután az arányosítási eljárás már folyamatban van, nem nyert jóváhagyást.

Lemhény község határozata, Gyertyános nevű erdeje fájának eladása iránt; a dálnoki kisdudóvoda bátrálékos számadásainak elkészítése iránt hozott határozat. Esztelnek község határozata állami iskolai telek megszerzése tárgyában — jóváhagyást nyertek.

Többszöri községi számadásokat és községi költségvetéseket tárgyalt le ezután a bizottsági közgyűlés.

*

A közgyűlés vonzótárgya következett ezután. A miérvitél viz idején is oly szép számban gyűltek össze a bizottság tagjai s amit érdeklődéssel vártak.

Vajna Miklós vármegyei főjegyző az indítványok révén felolvasa Szentkereszty Béla báró, országgyűlési képviselő, bizottsági tag indítványát, melyben gróf Tisza István miniszterelnöknek és a magyar kormányhoz bizalmat szavaz a közgyűlés azon nagy-eredményű tevékenységéért, a mit az ország érdekében kifejtett és a melylyel a magyar parlament munkaképességét biztosítani kívánja. Többszöri eljénzés szakította meg az indítvány felolvasását és kísérté az állandó választmány vélelményét, a mely feliratban ad kifejezést a bizalomnak és a feliratnak a főispán elnöklése alatt küldöttség által való átnyújtását javasolta.

Az indítványt először is benyújtója Szentkereszty Béla báró okolta meg. Csúszár törvényekre kívánt hivatkozni. A mai házszabályokkal a parlamentárismust fenntartani lehetetlenség, ezt elismeri minden komoly gondolkodó, pártkülönbség nélkül.

Elmondta, hogy a kormányelnök minő kísérleteket tett a parlamenti rend helyreállítása érdekében, huszonegyes bizottság kiküldését javasolta. A miniszterelnök kimondta, hogy ennek a bizottságnak egyáltalában nem kíván praesjudikálni. Csakis a technikai obstrukció ellen kell azt tenni, biztosítva a szólásszabadságnak teljes mértékben való fenntartását. Az ellenzék ebbe sem ment bele, sőt megöbstruálta magát az obstrukciót. Ekkor a parlament többsége tüntette magát a formán. Olyasmit volt kény-

telen tenni, mint az orvos, midőn a beteg testben konstatálja a vérmérgezést és kivágja a sebet, hogy megmentse az egész testet, magát az egyént.

Felsorolta szónok a kormány sikereit, azokat a vívmányokat, a melyekhez hasonlókat még sohasem érték el és kéri indítványának elfogadását. Hatalmas éljénzés kísérte a lelkesülten előadott beszédet.

Szentkereszty Béla, báró beszéde után Bánffy Zsigmond kézdivásárhelyi ügyvéd kért szót, — Óriási zajjal, elől kiáltásokkal fogadták felszólalását. Gróf Haller főispán, elnök a zajlecsillapultával figyelmeztette a közgyűlést a parlamentáris modorra és átadta a szót Bánffynak. A szónok kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot és napirendre való áttérést indítványoz a fölött. A felszólalás lényege abban kulminált, hogy paktum szerint házszabályrevíziót csak az új választási törvény életbeléptetése után helyezte kiállításba a miniszterelnök. Szóla szerint nem is volt obstrukció. (Zajos ellenmondás). Csak a parlamenti többség akar minden obstrukciónak tekinteni. Beszél durvatörvényesírtésekről és veszedelmesnek vallja, hogy Magyarországon a többség uralkodjék. (Derült-ség). A többség kormányzása szerinte néha helyes, de nem mindig. Beszél a francia forradalomról, félmillió hadikölesről, galaczi levélről, államadóságról, sikertelen kormányzásról (Zajos felkiáltások: Ki az oka?) stb. és kéri végül a javaslatnak a napirendről való levételét. (Zajos ellenmondás).

Ezután Saacsavay Gyula dr. ügyvéd beszélt a Bánffy Zsigmond felszólalása értelmében, a kihez minden tekintetben csatlakozik.

Most dr. Vajna Gábor orvos, biz. tag szólalt fel.

A bizalmi javaslat a méltó és igazságos elismerést van hivatva tolmácsolni, a midőn a kormányt és a szabadelpártot állandóan megrágalmazták.

Erős nemzetet a pártoskodás, visszavonás nem teremthet, a parlament munkásságát és ezzel a nemzet előhaladását a parlamenti kisebbség erőszakossága megbénította, a törhetetlen hazafias szándéknak az obstrukció útját állta.

Néhány ember dominálta az ország kárára a helyzetet, tette meddővé a köztevékenységet. Utal arra a veszélyekre, a melyek a nemzetiségi széthúzásból származnak, a midőn a nemzet egységes törekvése nem juthat érvényre. Az összetartást, a békés egységes munkát követeli az ország jólléte, nem pedig az egymás gyalázását, amit az ellenzék a végtelenségig vitt.

Dr. Ferenczy Géza ügyvéd, biz. tag szintén a bizalmi javaslat elfogadása ellen beszélt és csatlakozik a Bánffy által előadottakhoz. Szerinte a kormány az obstrukció letörésével magának a szabadszólásnak letörését célozza. Az erőszak iránt nem szavaz bizalmat. (Felkiáltások: Hát az obszráló erőszaka mi?) Midőn a törvénytörések ráfogásával élt, a szónok elnöki figyelmeztetést provokált.

Ezután a közgyűlés óriási többség felállással elfogadta a bizalmi feliratot. Az ellenpróbánál négyen maradtak a felirat ellenzői.

Elnök főispán kijelentette, hogy Háromszék-vármegye élén állhatni büszkeségének tekintette, most pedig boldognak érzi magát, hogy ily szép érvekkel folyt le a tárgyalás.

Pártoskodás ne prédálja a vármegye erejét és ne szolgáltatssa ki ellenségnek. Köszönetet mondott a bizottsági tagoknak s ezzel a közgyűlést bezárta.

A közgyűlés határozata alapján a következő feliratot terjesztik Tisza gróf miniszterelnök elé.

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök ur!

Kegyelmes Urunk!

Alkotmányos jogainak gyakorlására a mai napon összegyűlvén, báró Szentkereszty Béla bizottsági tag indítványának elfogadásával lelkesedéssel határozottuk el, hogy Nagyméltóságodat a magyar parlamentárismust megmentése, parlamentünk nyugodt tanácskozás rendjének s így munkásságának biztosítására irányuló hazafias törekvésében odaadással támogatjuk, s alkotmányos kormányzata iránt bizalmunkat nyilvánítva, hazafias tisztelettel üdvözöljük.

Nagyméltóságú Miniszterelnök ur!

Midőn Felsőcsécs urunk és királyunk legmagasabb parancsa Nagyméltóságodat a magyar felelős kormány élére állította, lelkesedéssel üdvözlöttük és teljes bizalmunkat nyilvánítottuk kormányprogramja iránt, melyben befoglaltatik a képviselőház házszabályainak oly irányú módosítása, hogy a minduntalan ismétlődő, alkotmányos életünket megbénító, országunk hitelének és adófizető polgárainak megmérhetetlen károkat okozó technikai obstrukció lehetetlenné tételéért.

Nagyméltóságod, kinek tiszta magyar hazaszeretetét, hazafiaságát tettek és eredmények bizonyítják, programjához hiven megtevő előterjesztését, hogy az egész ország közvéleménye által óhajtott házszabálymódosítás alkotmányos uton létesíthessék.

Ez ezen egyenes, férfiasan nyílt eljárással szemben ismét a technikai obstrukció tette lehetetlenné az alkotmányos tárgyalást, erőszak nélkül az erőszakkal szemben az ország többségét képviselő többségi akarat nem érvényesülhetett.

Ilyen körülmények között, hazánk sorsa felett aggódo lelkek megnyugvásával fogadtuk a folyó év november 18-án a házszabályok módosítása iránt spontán megnyilatkozással hozott határozatot, mert bizva Nagyméltóságod hazafiaságában, ismervé intenciói tisztaságát, biztosítva látjuk azt, hogy az alkotmánynak sérelmére használatni nem fog; de azzal megvan téve az első erőlyes lépés arra, hogy alkotmányunk zülésének megakadályozásával a magyar parlamentnek hosszu

TÁRCA.

Hazafias nevelés az iskolában.

— Előadta Koch Sándor főgimn. tanár a kézdivásárhelyi „Pædagogiai Társaság” november 23-iki közgyűlésében. —

II.

Ez a cél. Ennek elérésére kettő szükséges: 1. helyes megválogatása az irodalmi olvasmányoknak, 2. és az olvasatás helyes módszere. Olyan olvasmányok tárgyalandók az iskolában, melyek telve vannak nemzeti szellemmel és érzéssel, melyek nagy nemzeti események indító okai közt szerepolnek, melyek válságos időkben lelkesítő és irányító hatással voltak a nemzetre. Az olvasatás módszere pedig olyan legyen, mely szeretetet ébreszt a tárgy iránt. Sem a mű agyonmagyarázása, sem tartalmának többféle szempontból való szakadatlan összefoglalása nem képes szeretetet kelteni. Ha a tanuló olvasás közben a telelésre és dolgoztatásra, mint az olvasmány elmaradhatatlan következményeire kénytelen gondolni, a mű nem hathat rá oly közvetlenül, amint kellene. Igaz, hogy minden olvasmánnyal az értelmet is fejleszteni igyekszik az iskola, de ezzel ne akadályozza meg a műremek azon hatását, mely: a tanuló érzelmeire van hivatva gyakorolni. Az ilyen olvasmány rendeltetése csak az legyen, hogy a tanuló azt tisztán élvezzé és rajta

lelkesedjék. Az ilyen mű tárgyalassék önmagáért. Ilyen helyes, ha az ilyen művet a tanító maga érzéssel és helyes értelmezési hangsúlyozással felolvassa.

Ezért van az, hogy a rendszeres irodalomtörténet tanítása lassanként kiszorul az iskolából. Helyét a nagy írók nagy egyéniségeinek, életviszonyainak ismertetése foglalja el. A nagy írókat mint a nemzeti jellem tipikus kifejezőit kell az ifjúságnak bemutatni. Nagyjaink gyegeinek feltárása nem egyéb mint az ifjúságon elkövetett bűn, mert az ifjúság már természeténél fogva valósággal éhezi és szomjuhozza az eszményi jellemeket és egyéniséget. Ha tehát rokonszenvenessé és a hazaszeretetre fejlesztővé akarjuk tenni az írdalom tanítását, engedjünk bepillantást az író egyéniségébe, lelkének irányába, szívének érzéseibe, a költő műhelyébe, hogy a tanuló a mű hatásának forrásait megismerje. Egy kevés sovinizmus, mely nem engedi a mi irodalmunkat másokéval szemben kisebbiteni, itt sem fog megártani.

A művészeti oktatás és a rajz is tehet szolgálatot a hazafias érzés fejlesztése körül azzal, hogy a hazai művészetet és motívumokat a tanulóknak bemutatja.

Az ének tanítás rendkívül hasznos eszköze lehet a hazafias nevelésnek. A dalban, melyben az egyén érzése az egész nemzetével egybeolvad, legközvetlenebbül érzi az egyén, hogy része az egésznek, hogy tagja a nemzetnek, fia a hazának. Már

a klasszikus ókor is nagy nevelő hatást tulajdonított az éneknek és a zenének.

A népmese, hazai regék és mondák szintén növelik a hazaszeretetet. Mennyire megelevenedik lelkünkben a monda, ha szülőföldünkhöz fűződik s mennyire kedvesebb és jelentékenyebb a szülőföld, de az egész haza is, ha azt a monda a maga képzeletszulte alakjaival benépesíti! Értelmesebben szólal meg sokszor a nép lelke a regéből és mondából, mint a történelemből. Sőt a nép nagy rétegeiben a regé és monda pótolja a történelmet. Az iskolának fontos nevelő eszközt ki kell aknáznia a hazafias nevelés érdekében. Elsősorban csak hazai mondákat volna szabad közölni. Idegen mondák csak a legfelsőbb osztályokban és akkor is csak a párhuzam, a kölcsönhatás megállapítása kedvéért volna tárgyalandók.

A történelem egy hat fejlesztőleg a hazaszeretetre, ha a tanító láthatólag nagyobb lelkesedéssel tanítja a nemzetet, mint a világtörténelmet, ha személyes részvétet tanúsít nemzetének sorsa iránt. Azért korántsem kell mindent felülmúlhatatlannak feldicsérni, ami magyar. Arra törekedjék a tanító, hogy a nemzet történelmében kevésbé érvenedtes eseményeket ne annyira gáncsolja, mint inkább okaiban megérttesse. Felháborodása, rosszalása csak ott nyilvánuljon, hol beestelen, hazafiatlan jelenségekkel találkozik. A szerencsétlenséget, vagy megaláztatást nem átugrani, hanem ezekkel a szenvedő nemzet iránt részvétet kelteni igyekezzék a

időn át nélkülözött állandó, közhasznú, üdvös munkássága biztosítsák, és aláírt tekintélye — mely a nemzet tekintélye is — helyreállítását.

Nem rendel meg ez a bizalom, a melylyel Nagyméltóságodat kormányra lépése alkalmával üdvözöltük, sőt megszilárdult. Ezen megszilárdult bizalmunk vezetett arra, hogy Nagyméltóságodat parlamentünk tekintélye helyreállítására irányuló önzetlen hazafias munkásságában támogassuk.

Midőn erről hazafias üdvözlőnk mellett biztosítjuk, kérjük mi is, hogy a méltatlan megtámadásokkal szemben moritسن erő és kitartást a törvényhatóságok — s így a nemzet — többségének bizalmából, szeretetéből és ragaszkodásából.

Kelt Háromszékvármegye köztörvényhatósági képviselő-bizottságának, Sepsiszentgyörgyön, 1904. évi dec. 10-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Táviratok.

— A „Székelyföld” eredeti távirata. —

Budapest, dec. 13.

Az ellenzéki képviselők összerombolták a Ház üléstermét.

A szövetkezett ellenzék tagjai Apponyi, Kossuth és Zichy Aladár vezetése alatt az országgyűlés megkezdése előtt d. e. 9 órakor megjelentek az országház előtt.

Az ellenzéki képviselők erre benyomultak a Házba és berontottak a tanácskozó terembe, mire az őrség az elnöki emelvényt megszállotta. Számos ellenzéki képviselő Kubik Béla vezetése alatt megrohanta az elnöki emelvényt s a korlátot letörték. A más ellenzéki képviselők ezalatt a teremőröket pofozták, verték.

Irtózatos kavarodás volt a Házban.

Törvénykönyvek, székek, padlapok röpكدtek az elnöki emelvény felé, az őrségre, akik nyugodtan túrték a veszélyes támadást.

Nessi Pál feldöntötte a miniszterelnöki asztalt és a bársonyszéket a jobboldalra hajította, ahol egyedül csak Nagy Sándor szabadelvű párti képviselő állott. Majd az összes miniszteri asztalokat feldöntöttek és a padlapokat letépték. — Bakonyi Samu kipofozott egy terembiztoszt a Házból.

A kavarodás nöttön nött, úgy hogy a karzati közönség megrémült a történetekre; majd újabb rohamot intéztek az őrségre, melyet kiszorítottak a folyosóra. Az örök közül négyet súlyosan megsebesítettek a képviselők.

Mikor Tisza miniszterelnök a képviselőházba érkezett, Farkas főterembiztos a folyosón elébe ment, hogy jelentést tegyen a történetekről, de csak annyit tudott mondani, hogy a verekedést Lukács Gyula és Pozsgay képviselők kezdték, ekkor Farkas összeesett.

Tisza rögtön besietett a Házba, hol az ellenzéki zavargók *abcuggal, füttyöléssel* fogadták, Tisza erre pár szót váltva a közben megjelent szabadelvű képviselőkkel, őket nyugalomra intette, s azzal eltávozott a Házból.

Az ellenzéki képviselők elfoglalták az elnöki emelvényt, Gabányi beleült az elnöki székbe; Gróf Andrássy Gyula kérlette a zavargó képviselőket, hogy hagyják el az emelvényt, de azok nem hajóttak a szóra.

Ekkor Csávosy Béla háznyag lépett be a Házba s kihirdette, hogy *ma nem lesz ülés*, de azért az ellenzék ott maradt a teremben.

A szabadelvű párt értekezlete.

Délben a szabadelvű párt gyűlést tartott, hol gróf Tiszát óriási éljenzéssel fogadták. Podmanický elnök megnyitván az ülést, Tisza István szólt föl kijelentve, hogy mindegyre számított, de arra, a mi ma történt, nem. Ő közönséges bűnténynek tekinti az ellenzéki képviselők tetteit és a bűnösökkel a bíróság fog leszámolni.

Szerdán d. e. 10 órakor a Ház ülést fog tartani. Ha ebben hasonló bűntények ismétlődnének, minden rendelkezésre álló eszközzel igyekezni fog azt megakadályozni, mert vannak erre alkotmányos eszközök.

Szentiványi Árpád szólt föl ezután, kijelentve hogy ő itt van és itt a szabadelvű pártban fog maradni, s kéri a miniszterelnököt, hogy hasson oda, hogy az után ártatlan vére ne folyjon. Majd Dániel Ernő báró szólt föl, elismerésel adózva a kormányelnök erélyes magatartásért s hangsúlyozta, hogy a szabadelvű párt szilárdan összetart. Viharos éljenzés kísérte a felszólaló szavait s Tisza lelkes éltetésével ért véget az értekezelés.

Budapest, dec. 14.

A képviselőház ülése.

A képviselőház a magyar parlament életében páratlan tegnapi botrány után ma Jakabffy Imre alelnök vezetése alatt alig 20 pereig tartó ülést tartott, amelyet egyetlen közbeszólás sem zavart meg.

A szabadelvű párt az ülésre hatalmas nagy tömegben testületileg jött a Házba, ahol a romok már el voltak takarítva, az elnöki emelvény rendbe hozott; a miniszterek nem a bársonyszékekben, hanem a rendes képviselői padokban, helyeiken ültek.

Jakabffy Imre alelnök az ülést megnyitván, kihirdetett a negyedik ülősszakot megnyitó királyi kézirat; majd megállapították a csütörtöki ülés napirendjét, kitűzvéen arra az újra alakulással járó választásokat. Ezzel az ülés véget ért.

NAPI HIREK.

— A király. Ő felsége 10-én reggel Gödöllőről Bécsbe utazott. Elutazásakor egész határozottsággal

kifejezést adott annak, hogy uralkodása végnapjaiban a legnagyobb megnyugtatóságot szolgál, hogy az ország miniszterelnöke Tisza, a ki egész férfinak bizonyult.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Schmidt Rezső sepsiszentgyörgyi m. kir. dohánygyári segéd-tisztet kinevezte a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatósághoz m. kir. számtiszte.

— Rákóczi hamvai Budapesten. A nagy fejedelem és a bujdosásban osztályos társai hamvai nak hazahozatala kérdésében új nagyszabású terv merül fel, amelynek — mint illetékes forrásból értesülünk — az a célja, hogy a hazahozatal országos megünneplésének első nagyobb aktussá Budapest, az ország fővárosában folyjon le. A jövő évben, amikor, az exhumálás tényé válik, június 8-án szeztelik fel a Szent-István-bazilikát. A felszentelés nagy ünneplés lesz, mely végbe s a terv az, hogy ugyanakkorra érkezzenek Budapestre a kuruc fejedelem koporsója is. A felszentelt Bazilikában impozáns ravatalt akarnak felállítani s a hercegrímás segédletével tartanak meg a hamvak körül a nagy fejedelemhez illő rekvizitumot. A fővárost külsőleg is méltón díszítének, hogy megfelelő legyen a gyászünnepeknek, magában a Bazilikában pedig elsőrangú művészek tervei nyomán állítanak fel a fejedelmi ravatalt és azok szerint rendeznek az egész gyászpompát. A nagy rekvizitum után indulva azután az országos gyászménet Kassára a nagy fejedelem örök pihenő helyéhez.

— Tisztviselők mozgalma. A kézdívisárhelyi m. kir. állami tisztviselők mult vasárnap délután a kaszinó helyiségében Fejér Károly kir. járásbíró vezetése alatt értekezletet tartottak. Az értekezleten egyhangulag elhatározták, hogy folyamodványt intéznek a m. kir. pénzügyminiszteriumhoz, hogy tekintettel az itteni kedvezőtlen és drága lakásviszonyokra, helyezze Kézdívisárhely városát a lakáspénzekre nézve megállapított osztályok magasabbikába. Az elnökség beterjesztette kérését egyhangulag elfogadta az értekezelés vezetőinek értekezletén s a mozgalom megindításáért meleg köszönetet szavazott. Egyben az ügy további elintézésére Elekes Béla kir. táblai bíró, Timár Mihály adótárnok, M. Székely János igazgató és Szentmarjai pénzügyőri bizt. személyében bizottságot küldött ki az értekezlet. A tisztviselők mozgalma mi esik helyeselni tudjuk, mert csakugyan méltányos, hogy végre Kézdívisárhely is eljusson abba a lakbérőssztályba, a hová kisebb községek, mint Fogaras, Diosdósszentmárton, Osikszóreda stb. már régen behelyeztetek.

— Füllérestély Kovásznán. A kovásznai áll. kisedővoda felügyelő-bizottsága, 1904. évi december hó 17-én, a Deák Imre féle nagyteremben, az óvodában állítandó karácsonyi a költségneinek fedezésére műsoros füllérestélyt rendez a következő műsorral: 1. Nyitány, játsz a cigány zenekar. 2. Felolvas Ignác L.-né urnő. 3. Ének-quartett; előadják: Ugron Gézané, Nagy Györgyné urnők, Lengyel Gyula és Nagy Gyula urak. 4. Szaval: Csánki Mária k a 5. Szóló-ének vegyeskari kísérettel. 6. Monologot ad elő: Bartha Károly ur. Tánce.

— Pénzhamisítók. Ifj. Brandenburg József, 21 éves, géplakatos, Mátyus István kézdívisárhelyi asztalos segéd s Vargyasi Béla, ikafalvi asztalos bűnös manipulációra szövetkeztek: hamis pénzt csináltak s azokat forgalomba is hozták. Egyelőre csak 1 forintot, 1 koronás és 20 fülléres pénzeket gyártottak s ebben a munkában Brandenburg volt a fő vezető. Szövetkezett társaik közül kettő egyik kézdívisárhelyi vendéglőben kártyajátékban akart tuladni, de vesztőkre, mert a vendéglőbe betét Beczmann József ügyvédi írrol fölismerre a hamis pénzeket csengésűkről s rögtön jelentést tett Bordás Lázár csendőrmesternél, ki 3 napi erélyes kutatás után megcsipte a 3 bűnöst s mult vasárnap d. u. be is szállította a kir. ügyészség börtönébe. Itt azonban nem sokáig fognak ülni, mivel már valószínűleg a napokban elfogják őket szállítani Marosvásárhelyre s az ottani törvényszék fog itékezni felettük.

— Két gyilkosságról adnak hírt levelezőnk. Az egyik Gyulafalván történt f. hó 12-én ahol Londra János testvérét Londra Gábort boszúból agyonlőtte. A másik Nagybecsözban történt, szintén e hó 12-én. Itt vadászat közben Bardocz Andrást egy jó barátja véletlenül — egy vad helyett — agyonlőtte. A hivatalos boncolás mindkét helyen f. hó 14-én ejtett meg.

— Juhkiosztás. A Kézdívisárhely és Vidékének Gazdasági Egyesülete 30%-os kedvezményvel még e hét folyamán 500 drb juhot oszt ki azonnal való fizetés mellett. Jelentkezni lehet Nagy Károly

tanító. A haza inségét, gyászát és boldogtalanságát úgy állítsa a tanuló elé, mint az ő részvéttére méltó nemzeti csapást. Mert ha — amint a történelem tanítja — pl. alkotmányunknak 1848. előtt történt eltiprása, a hatalom önkénye s a magyar nemzet szorongatott helyzete a népet a hazaszeretet leghatásosabb gyakorlására ösztönözhetette, — akkor az a tanító, ki ezen események iránt részvétet tud keltetni a tanulóban, elvárhatja, hogy e részvét hasonló eredménnyel fog működni a tanuló hazaszeretetének fejlesztésében és megszilárdításában. — Első sorban a történelem nagy férfi- és nőalakjai azok, kiknek példáján az ifjúság legkönnyebben fellelkesül, kikben az emberi tehetség és akaraterő diadalát látja, kiktől ösztönt nyer a törekvése. Fő az, hogy az ifjúság kiváltképen a jót és nagyszerűt tanulja a történelemből s az irodalomból megismerni és becsülni; hogy gyengesség és rossz is van a világon, azt elég korán megtanulja önmagán és másokon. Dícső korszakok és gondviselészerű férfiak tárgyalása alkalmat nyújt a tanítónak ráutalni nemzetünk isteni küldetésére. Ezzel lehet a hazaszeretetet a vallásos hit mélyeséges és kiaknázhatatlan talajába átplantálni.

A vallásoktatásnak elsőrangú fontossága van a hazafias nevelés terén. Kettős e téren a vallás tan feladata. Először megjelöli a hazaszeretet helyét az erkölcsi érzések körében. Másodszor megvonja a hazaszeretet határait, korlátait. Megtanít minket arra, hogy a hazaszeretethek nem szabad más nem-

zetek ellen, embertársak ellen való gyűlöletre, igazságtalan ellenségeskedésre vezetnie. S megtanít arra, hogy a földi haza szeretete miatt senkinek sem szabad megfélekednie az égi hazáról, melybe minden nemzet eljutni akar.

Ha arról van szó, hogy az iskola hazafiasan neveljen, első feladata tehát az, hogy a haza iránt való szeretetet, a haza nagyságát megillető tiszteletet a tanulóban felébressze.

Második feladata abban áll, hogy a hazának tartozó kötelességek érzetét a tanulóban felkeltse és erősítse. Érezze és szokja meg minden tanuló, hogy a hazaszeretethek a megfelelő cselekedetek kölesönöznek értéket!

Minden cselekvésnek alapja egy érzés. Hogy egy cselekvés szokásunkká váljon, szükséges, hogy az alapját képező érzés állandó legyen. Ha azt akarjuk, hogy egy ilyen érzés állandó, erős és fejlett legyen, azt folytonosan felidézni, állandóan ébren tartani és tisztítani kell. Mert ha az érzés gyakorlat által nem edződik, azon emberi szervek sorsára jut, melyek nem használtatnak: elsatnyul. Minél erősebb az érzés, annál könnyebben megy át akarattá és cselekedetté. Az iskolának pedig az a feladata, hogy az erkölcsi akaratot lehetőleg állandósítsa az emberben. Ennek fogva feladata az iskolának, hogy a hazaszeretet érzését a tanulóban állandósítsa, akarattá és cselekedetté fejlessze és tökéletesítse.

árvaházi igazgató, egyleti elnök, vagy a titkárnál, Kézdivásárhelyen. A Kézdivásárhely és Vidékének Gazdasági Egyesülete megbízásából. Kézdivásárhely, 1904. nov. 14. Dr. Sinkovits Ottó, elnök. Zajzon Sándor, titkár.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az áll. el. iskola Napközi Otthona részére a szegény tanulók ingyen étkeztetése végett újabban befolyt adományok: Özv. Szűcs Dánielné 3 K., Nagy Lázárné (ujuti) 1 hl. burgonya. A szíves adakozóknak köszönetét nyilvánítja Kézdivásárhely, 1904. dec. 14-én. M. Székely János, áll. isk. igazgató.

— **A székely vasutak építése.** A székely vasutak madéfalva-gyergyószentmiklósi vonalrészének kiépítésére vonatkozó pályázatát legközelebből ki fogják írni. A magyar királyi államvasutak építési osztálya az előhaladt téli időre való tekintettel, figyelemztetében értesíti a vállalkozókat a kiírásra és közfoglaltatásához, hogy az államvasutak közlegei a vonal kijelölése végett ki vannak rendelve és a szükséges utbaigazításokat a helyszínen megadják.

POSTAÜGY.

Felhívás.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívüli mértéket öltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a t. c. közönség jogos érdekeinek megóvása céljából a kellő intézkedéseket megtettem ugyan, de ezektől csak azon esetre várható kedvező eredmény, ha törekvésemnél a t. c. közönség is támogat s a feladandó küldeményeknél a következőket pontosan betartja:

1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybecsomagolva sem pénzt, sem ékszert küldeni nem szabad.

2. Csomagolásra faládácska, veszőből font kosár, viaszkos vagy tiszta közönséges vászon, — kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig

legalább is több rátű, erős csomagoló papir használandó.

Újságpapírba, cukorpapírba stb. csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, amelyek nem postai csomagolás céljára lesznek készítve s amelyeknek szélei papir- vagy vászonszalaggal vannak megragasztva.

Vászon- vagy papírburkolatu csomagokat erős göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan át kell kötni s a keresztelési pontokat és a zsineg végét jó minőségű pecsétviaszszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon- vagy papírrétegek nyílásai közt a tartalomhoz férni ne lehessen.

A faládácskák pecsételésekor arra kell ügyelni, hogy a faládácskák érintkező deszkafalai körül minden egyes pecsétnyomat mindenik oldalt érintse, illetve lezárja.

Pecsételésre csakis vésett pecsétnyomó használható.

3. A címratokban a címzett vezeték- és keresztnéve esetlegesen előneve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye. — Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca, házszám és lakás (emelet és ajtójelzés) is kiteendő.

A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve — a hol posta nincs — az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges.

Kíváncos, hogy a címrak felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztessék.

A címet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy fatáblácskára, bőrdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó s ezen címrak erős zsineggel vagy dróttal a csomaghoz kötendő.

(Folytatjuk.)

H I R D E T É S E K.

Jutányos árak!

UJ SZABÓ ÜZLET!

Csinos, izékes és tartós munka!

Van szerencsém Kézdivásárhely és vidéke m. t. n. é közönségének b. tudomására hozni, hogy Kézdivásárhelyen a „Függetlenségi és 48-as Olvasó” kör szomszédságában a jelen kor igényeinek teljesen megfelelő

UJ SZABÓ ÜZLETET

nyitottam, melyben mindenkor a n. é. közönség rendelkezésére állok. Készítek minden e szakba vágó elegáns férfi sacco és szalon ruhákat, felöltőket, téli nagy kabátokat; elvállalom továbbá a katonai és vasuti egyenruhák elkészítését a legcsinosabb kivitelben.

Vasalást és újralakítást jutányosan eszközök. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

LUKÁCS JÓSEF,
főúti szob.

137. 4-5.

Pontos kiszolgálás!

Sz. 5186—904.

közig.

Pályázat.

Kézdivásárhely r. t. várostanácsánál üresedésben levő

rendőralkapitányi

állásra pályázatot hirdetek vármegyei alispán ur 16121—904. számú rendelete alapján.

Javadalmazás: 1000 korona fizetés és 300 korona lakbér, 6 évenként 10% korpótlék.

Pályázati határidő folyó év december hó 25-ke, mely napon tul beadott kérések elkészetteknek fogznak tekintetni. A pályázatok alulírottán adandók be.

Kézdivásárhelyt, 1904. dec. 11-én.

Dr. Török Andor,
polgármester.

154. 1—1.

Oroszfalvi batáron levő

téglaáramat

örök áron eladom.

Dávid Antal.

(152 3—3.)

Hirdetéseket jutányosan felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon, díszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira felíratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmokönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárak dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigarettá-, szivar- és névjegy-tálcák. Füszük, bajuszkéfék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, evikkek, olvasók, borotvák

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoskákat, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg újonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.